

3. Волченко Н.В. Продовольча безпека: теоретичні аспекти та реалії сьогодення : монографія / Н.В. Волченко // Система національного менеджменту в контексті інтеграційного виміру : зб. наук. праць. – Суми : Вид-во ПП Вінниченко М.Д., ФОП Литовченко С.Б., 2014. – С. 38-57.

4. Калетнік Г.М. Місце і роль продовольчої безпеки / Г.М. Калетнік, Г.О. Пчелянська // Бізнес-Інформ : Міжнар. наук. екон. журнал. – Харків : Вид-во ХНЕУ. – 2014. – № 2. – С. 30-34.

5. Коломієць Т.А. Актуальні проблеми фінансової політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки / Т.А. Коломієць. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://ndi-fp.asta.edu.ua>

6. Методика визначення основних індикаторів продовольчої безпеки. Затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2007 р., № 1379 // Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Постанова Верховної Ради України Про прийняття за основу проекту Закону України про продовольчу безпеку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3498-vi>

8. Сеперович Н. Продовольча безпека в Україні: стан, проблеми та шляхи вирішення / Н. Сеперович, О. Шевцов. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.fem.znau.edu.ua>

9. Скидан О.В. Аграрна політика як пріоритет економічної політики держави / О.В. Скидан. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dy.nauka.com.ua>

10. Федулова І.В. Дослідження продовольчої безпеки: принципи і підходи щодо оцінки / І.В. Федулова // Стратегія розвитку України : наук. журнал. – 2014. – № 34. – С. 40-46.

11. Хорунжий М.Й. Аграрна політика : підручник / М.Й. Хорунжий. – К. : Вид-во ХНЕУ, 2010. – 321 с.

Надійшло до редакції 27.01.2016 р.

Колесник Г.Н. Понятие, сущность, значение и перспективные направления улучшения продовольственной безопасности Украины

Рассмотрена проблема продовольственной безопасности Украины. Выяснено, что задачи и направления повышения состояния продовольственной безопасности должны быть возложены на государство с целью регулирования. Рассмотрен подход к определению понятия "продовольственная безопасность" и дана характеристика элементам продовольственной безопасности. Исследованы основные принципы продовольственной безопасности. Выяснены экономическая сущность и индикаторы продовольственной безопасности. Отмечено, что Всемирная торговая организация определяет, что продовольственная безопасность базируется на трех основных принципах: продовольственной достаточности, продовольственного доступа и продовольственного использования. Определены основные направления продовольственной безопасности.

Ключевые слова: продовольственная безопасность, понятие продовольственной безопасности, сущность продовольственной безопасности, состояние продовольственной безопасности, элементы продовольственной безопасности, принципы продовольственной безопасности, направления продовольственной безопасности.

Kolesnik H.N. Concept, Essence, Meaning and Perspective Directions of Improving Food Security in Ukraine

The problem of food security of Ukraine is studied. The main objectives and problem areas for improving the state of food security are found to be laid on the government in order to be regulated. The approach to the definition of 'food security' is studied. The elements of food security are characterized. The basic principles of food safety are defined. The economic substance and indicators of food security are found. The World Trade Organization is determined to stipulate that food security is based on three main principles: adequacy of food, food access and food use. The main areas of food security are defined.

Keywords: food security, food security concept, the essence of food security, the state of food security, food safety elements, principles of food safety, food security trends.

УДК 640.5

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ

О.С. Паук¹

Визначено інноваційні напрями розвитку підприємств готельної індустрії світу та України, а саме – екологізації засобів розміщення. Досліджено основні показники, які характеризують екологічність підприємств готельного господарства. Також визначено готельні підприємства України, які отримали еко-сертифікат від міжнародної компанії Green Key, яка відзначає їх відповідальне та дбайливе ставлення до навколишнього середовища та активну участь у соціальному житті, та надала еко-сертифікати вже 12 готелям України.

Ключові слова: індустрія туризму, готельне господарство, еко-готель, показники екологізації, Green Key.

Актуальність дослідження. На сьогодні у світі склалася потужна система засобів розміщення, яка сформувала матеріально-технічну основу індустрії туризму – готельне господарство. Це тисячі підприємств по всьому світу, об'єднаних спільною метою – забезпечити туристів необхідними та бажаними послугами. У цих умовах нагально постає проблема пошуку нових шляхів розвитку ринку готельних послуг, що й підтверджує актуальність досліджуваної теми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок у дослідження та вивчення функціонування і перспектив розвитку підприємств готельного господарства зробили такі науковці: С. Байлик, М. Мальська, Г. Мунін, Х. Роглев, А. Мунін, А. Мазаракі та ін. Проте недостатньо уваги приділено вивченню екологізації засобів розміщення, зокрема в Україні.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження сучасного стану екологізації підприємств готельного господарства України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з інноваційних тенденцій розвитку готельного господарства як в Україні, так і в усьому світі є орієнтація на екологічність. Сьогодні дедалі більшої популярності набуває рух за охорону навколишнього середовища. Піклуючись про екологічну рівновагу, люди дедалі частіше змінюють свої звички й уподобання. Готелі теж залучені в цей процес і намагаються в міру можливостей відповідати поняттю "еко-готель". Еко-готелі – заклади гостинності, які функціонують за принципом гармонійного сусідства з природою, не забруднюючи навколишнього середовища. Упровадження в готелях інноваційних екологічних технологій має на меті збереження часу, грошей та енергії. Не дивно, що шлях до них лежить через використання природної енергії.

Програма "екологія в готелі" не завжди потребує прийняття радикальних рішень – важливі будь-які дрібниці: автоматична сантехніка на інфрачервоних променях, електричні мильниці. При цьому "екологічна програма" не досягне своєї мети, якщо не буде організоване письмове "виховання" гостей. Наприклад, заклик до клієнтів "не кидати на підлогу рушник, якщо він ще використо-

¹ Викладач-стажист О.С. Паук – Львівський інститут економіки і туризму

уватиметься" допомагає заощадити не тільки воду й електроенергію, а й третину рушників, які перуть щодня, продовжуючи термін їхнього "життя".

Сьогодні у світі нараховується близько 4 тис. готелів, які в той чи інший спосіб намагаються знизити рівень шкоди довкіллю. Для деяких готелів екологія перетворилася на концепцію їх діяльності. Останні кілька років готельний ринок України активно розвивається. Багато готелів було побудовано та відреставровано під час підготовки до Євро-2012, але незважаючи на це, еко-готелів в Україні не вистачає. Проте, на жаль, в Україні недостатньо готелів, побудованих за екологічними стандартами. Навіть серед номінантів першої національної професійної премії у сфері гостинності України Hospitality Awards не було жодного, хто будував свої об'єкти повністю за екологічними стандартами.

Екологічна діяльність готелю ґрунтується на 12 основних критеріях, розроблених міжнародним комітетом. Також до міжнародної системи оцінки національним представником у кожній країні додаються національні критерії, які враховують місцеві особливості, але не повинні суперечити міжнародним стандартам.

До основних показників, які характеризують екологічність підприємств готельного господарства, відносять: споживання води; споживання енергії; атмосферні викиди, спричинені споживанням енергії; використання природних ресурсів (вплив на довкілля, спричинений обсягом спожитого паперу, канцелярського приладдя, мийних засобів, обладнання та інших матеріалів; структура використання відновлюваних/невідновлюваних ресурсів, використанням сировини); вплив хімічних засобів на довкілля та здоров'я; викиди до атмосфери; викиди у воду; обсяг відходів; пожежі, аварії та інші надзвичайні ситуації; вплив транспорту на довкілля.

За кордоном існують й додаткові показники екологізації засобів розміщення: використання нетоксичних мийних засобів та прального порошку; виготовлення на 100 % з бавовни рушників і напірників; обмеження паління на території підприємства готельного господарства; використання відновлюваних джерел енергії; устаткування із перероблення відходів; можливість гостей відмовитись від заміни використаних рушників для економії споживання води; енергоощадне освітлення; надання еко-автомобілів для перевезення гостей з місця прибуття чи в інших цілях; використання власне вирощених або місцевих продуктів для організації харчування відвідувачів; можливість використання одноразового посуду; повторне використання води з кухонь, номерів та інших приміщень для саду та ландшафтного дизайну.

15 березня 2011 р. відбулася презентація міжнародної програми екологічної сертифікації готелів і курортів Green Key ("Зелений Ключ"), під час якої нагородили перший в Україні еко-сертифікований готель – Radisson Blu у Києві. Програма Green Key є одним із п'яти проектів міжнародної недержавної, незалежної організації Foundation for Environmental Education, яка розміщена в Данії. Сьогодні саме Green Key займається найактивніше екологічною сертифікацією підприємств готельного господарства в Україні.

Green Key є міжнародною екологічною сертифікацією готелів та туристичних об'єктів, яка відзначає їх відповідальне та дбайливе ставлення до навко-

лишнього середовища та активну участь у соціальному житті. Одними з переваг еко-сертифікації Green Key ("Зелений Ключ") є її непричетність до професійних або ділових структур, яка гарантує готелю неупереджене та незалежне оцінювання третьою стороною. Для отримання "Зеленого Ключа" готель повинен дотримуватися низки вимог щодо питань екологічного менеджменту, моніторингу та зменшення використання електроенергії, економного споживання водних ресурсів, сортування, перероблення та утилізації відходів, участь у соціальному житті міста. Значною перевагою саме еко-сертифікації Green Key є наявність критеріїв, спрямованих на екологічне навчання, формування дружньої до довкілля свідомості гостей, працівників і постачальників готелю. Станом на кінець 2013 р., 12 українських готелів отримали еко-сертифікат (табл.).

Табл. Засоби розміщення України, які отримали еко-сертифікат Green Key

Місто	Підприємство готельного господарства
Київ	Radisson Blu Hotel; Maison Blanche; Maison Blanche (Mytnitsa); Rus Accord Hotel; Баккара Арт-готель
Львів	Reikartz Dworzec Lviv; Reikartz Medievale Lviv; Дністер Прем'єр Готель
Миколаїв	Reikartz Рівер Миколаїв
Запоріжжя	Reikartz Запоріжжя
Дніпропетровськ	Reikartz Дніпропетровськ
Харків	Reikartz Харків

Проаналізувавши табл., бачимо, що рівно половина із сертифікованих еко-готелів належить українській мережі REIKARTZ HOTEL GROUP, з чого можемо зробити висновок, що готельна мережа використовує інноваційні підходи ведення бізнесу. Загалом, відповідно до програми сертифікації Green Key, найбільша кількість еко-готелів у світі нараховується у Франції – 226, на другому місці – Данія, на третьому – Німеччина. Україна випереджає Грецію, Італію, Латвію і посідає четверте місце за кількістю еко-готелів (рис.).

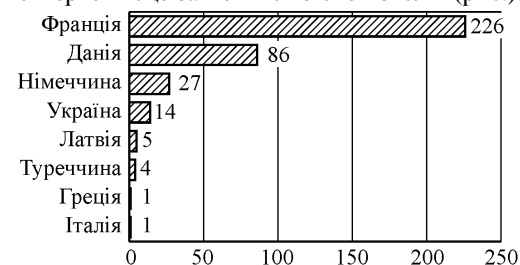

Рис. Кількість еко-сертифікованих готелів програмою Green Key

Висновки. Результати проведеного аналізу дають змогу зробити висновок, що на сьогодні екологізація готельної індустрії стрімко розвивається у світі та в Україні зокрема. Дедалі більше готелів намагаються використовувати екологічно безпечні матеріали в інтер'єрі та обладнанні, застосовувати "безвідходні" технології, екологічно чисті продукти і напої у ресторані. Для деяких готелів екологія перетворилася на концепцію їх діяльності, позитивними наслідками якої є скорочення собівартості готельних послуг, підвищення туристичної привабли-

вості готелю, надає конкурентні переваги на туристичному ринку, підприємства готельного господарства України наближаються до європейського рівня.

Література

1. Иванов А.М. Проблемы экологизации при зонировании охранных территорий / А.М. Иванов // Экономичный простор : сб. науч. работ. – 2011. – № 48/1. – С. 292-301.
2. Кравченко А.І. Особливості організації обслуговування в еко-готелях / А.І. Кравченко, Д.І. Басюк // Готельно-ресторанний бізнес: інноваційні напрями розвитку : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 25-27 березня 2015 р. – К. : Вид-во НУХТ, 2015. – С. 212-213.
3. Магалецький А.В. Інноваційні підходи до формування маркетингової політики підприємств готельного господарства: екологічний аспект / А.В. Магалецький // Економичний простор : сб. науч. работ. – 2010. – № 44/2. – С. 321-327.
4. Гостиничный бизнес. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://prohotelia.com.ua/2013/01/12-events-and-trends-of-2012/>.
5. Green Key. [Electronic resource. – Mode of access <http://www.greenkey.org/Menu/Criteria/Hotels>.

Надійшло до редакції 16.02.2016 р.

Паук О.Е. Инновационные направления развития отельной индустрии Украины: экологизация средств размещения

Определены инновационные направления развития предприятий гостиничной индустрии мира и Украины, а именно – экологизации средств размещения. Исследованы основные показатели, характеризующие экологичность предприятий гостиничного хозяйства. Также определены гостиничные предприятия Украины, которые получили эко-сертификат от международной компании Green Key, которая отмечает их ответственное и бережное отношение к окружающей среде и активное участие в социальной жизни, и предоставила эко-сертификаты уже 12 гостиницам Украины.

Ключевые слова: индустрия туризма, гостиничное хозяйство, эко-отель, экологизации, Green Key.

Pauk O.E. Some Innovative Directions of Hotel Industry Development in Ukraine: Ecologisation of Accommodations

The innovative development direction of world and Ukrainian hotel industry such as ecologisation was analyzed. The main indicators that characterize the ecology of hotel industry accommodations were investigated. Ukrainian hotel enterprises that have received the eco-certification from an international company Green Key were defined as well. This company has defined a responsible and caring attitude to the environment, active participation in social life and provided 12 Ukrainian hotels with eco-certificates.

Keywords: tourism industry, hospitality, eco-hotel rates, ecologisation, Green Key.

УДК 657

АПАРАТ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ

Х.Р. Хомик¹

З'ясовано актуальність проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства, зокрема внутрішнього аудиту екологічних витрат. Трансформовано стандартне Положення про службу внутрішнього аудиту підприємства щодо організації внутрішнього аудиту екологічних витрат, а саме 1, 2 і 3 розділи. Відображено структуру апарату внутрішнього аудиту екологічних витрат на прикладі лісового господарства. Визначено основні завдання особи, відповідальної за здійснення внутрішнього аудиту екологічних витрат – аудитора з перевірки обліку екологічних витрат.

¹ Асист. Х.Р. Хомик – НЛТУ України, м. Львів

Ключові слова: внутрішній аудит, екологічні витрати, аудитор з перевірки обліку екологічних витрат, апарат.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання важливим елементом функціонування підприємства є наявність у його структурі служби, яка б контролювала, надавала гарантії і консультації щодо всіх процесів з метою підвищення достовірності й надійності інформації, що забезпечить ефективнішу діяльність підприємства. Це є можливим завдяки створенню служби внутрішнього аудиту. Адже традиційно аудит є оптимальним методом контролю.

Одним з основних напрямів внутрішнього аудиту є внутрішній аудит витрат, оскільки поряд з доходами витрати впливають на фінансовий результат діяльності підприємства, тому не може бути будь-яких неточностей у їх визначенні. Розглядаючи внутрішній аудит витрат на лісгосподарських підприємствах, доцільнішим буде сконцентрувати увагу на екологічних витратах, які в наш час є особливо актуальними.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій показав, що внутрішнім аудитом екологічних витрат, по суті, ніхто не займався. Загалом проблеми внутрішнього аудиту підприємств досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці: А.А. Аренс [1], Р. Адамс, Р. Алборов, М.Т. Білуха [2], Н.І. Дорош, Т.О. Каменська [3], Л.П. Кулаковська, Д. Міддлтон [4], В.В. Немченко, В. Подольський, Г. Поляк, Дж.К. Робертсон, А. Савін, Л. Сотнікова, Я. Соколов та ін. Водночас міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту практично не орієнтовані на внутрішній аудит еколого-економічних процесів, зокрема екологічних витрат. Немає й належних розробок, які враховували б галузеву специфіку внутрішнього аудиту екологічних витрат лісгосподарських підприємств.

Метою роботи є розроблення організаційних засад для проведення внутрішнього аудиту екологічних витрат підприємств лісового господарства.

Основні завдання:

- трансформація Положення про службу внутрішнього аудиту щодо внутрішнього аудиту екологічних витрат;
- відображення структури підсистеми апарату внутрішнього аудиту екологічних витрат;
- визначення основних завдань особи, відповідальної за внутрішній аудит екологічних витрат.

Виклад основного матеріалу. Для внутрішнього аудиту екологічних витрат притаманними є незалежність, об'єктивність, удосконалення діяльності підприємства, надання гарантій і консультацій. Метою внутрішнього аудиту екологічних витрат є вдосконалення природоохоронної діяльності підприємства внаслідок виявлення "вузьких" місць у процесі обліку екологічних витрат і розроблення рекомендацій щодо їх усунення [5].

Рішення про проведення на підприємстві внутрішнього аудиту екологічних витрат приймає власник підприємства (керівник об'єднання лісгосподарських підприємств). Це відбувається з урахуванням поділу еколого-економічних функцій власності й управління діяльністю підприємства, а також рівня екологічних ризиків діяльності підприємства [5]. До основних завдань внутрішнього аудиту екологічних витрат потрібно віднести: